

ÚSTAV PRÁVA A PRÁVNÍ VĚDY

Institutio iura et iurisprudentiae

Zapsaný jako vědecká instituce v rejstříku obecně prospěšných společností vedeném
Městským soudem v Praze v oddíle O 358, IČ: 27200248

Rozpor s kupní smlouvou

Byť novela provedená zákonem č. 136/2002 Sb. a účinná k 1. 1. 2003, kterou byla provedena implementace Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES, o určitých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na spotřební zboží do zákona č. 40/1964, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), zavedla do českého právního řádu institut tzv. rozporu s kupní smlouvou, jenž významně přispěl k ochraně spotřebitelských práv, setrvává na obou smluvních stranách kupní smlouvy o prodeji zboží v obchodě (podnikatel-prodávající x spotřebitel-kupující) stav malého povědomí o tomto ustanovení občanského zákoníku.

Nejprve uveďme, že uplatnění rozporu s kupní smlouvou není totéž jako uplatnění odpovědnosti za vady, která je upravena v ustanovení § 619 a násl. občanského zákoníku, ve smyslu záruky a reklamačního řízení, které je dále mj. upraveno též v ustanovení § 19 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Shoda s kupní smlouvou

Pokud jde o shodu, resp. rozpor s kupní smlouvou, pak tato je výslovně upravena v ustanovení § 616 občanského zákoníku. Ve smyslu ustanovení § 616 odst. 1 občanského zákoníku tak platí, že prodávající odpovídá kupujícímu za to, že prodávaná věc je při převzetí kupujícím ve shodě s kupní smlouvou, zejména, že je bez vad.

Takovouto shodou s kupní smlouvou se [§ 616 odst. 2] rozumí, že prodávaná věc:

- I. má jakost a užitné vlastnosti
 - i) smlouvou požadované,
 - ii) prodávajícím, výrobcem nebo jeho zástupcem popisované, nebo
 - iii) na základě jimi prováděné reklamy očekávané, popřípadě
 - iv) jakost a užitné vlastnosti pro věc takového druhu obvyklé.
- II. Odpovídá požadavkům právních předpisů.
- III. Je v odpovídajícím množství, míře nebo hmotnosti
- IV. Odpovídá účelu, který prodávající pro použití věci uvádí nebo pro který se věc obvykle používá.

Určité specifikum je uvedeno u potravin, u nichž musí být vyznačeno datum minimální trvanlivosti, a jde-li o potraviny podléhající rychlé zkáze, datum použitelnosti. Zároveň s tím je stanoveno, že (připouští-li to povaha věci) má kupující právo, aby byla věc před ním překontrolována nebo aby její činnost mu byla předvedena. Každopádně platí, že není-li zboží ve shodě s kupní smlouvou tak, jak shora specifikováno, pak nastává zmíněný rozpor s kupní smlouvou a v takovém případě nastupují některá zákonná oprávnění spotřebitele-kupujícího, která směřují k odstranění daného rozporu s kupní smlouvou.

Oprávnění spotřebitele (zákazníka, kupujícího)

V případě, že věc při převzetí kupujícím není ve shodě s kupní smlouvou (tzn. nastal „rozpor s kupní smlouvou“), má kupující právo na to, aby prodávající bezplatně a bez zbytečného odkladu věc uvedl do stavu odpovídajícího kupní smlouvě.

ÚSTAV PRÁVA A PRÁVNÍ VĚDY

Institutio iura et Iurisprudentiae

Zapsaný jako vědecká instituce v rejstříku obecně prospěšných společností vedeném Městským soudem v Praze v oddíle O 358, IČ: 27200248

O tom, jakým zákonem stanoveným způsobem bude věc do stavu odpovídajícího kupní smlouvě uvedena, rozhoduje kupující (zákazník, spotřebitel), který je oprávněn určit, že toto bude učiněno

- a) buď výměnou věci,
- b) nebo její opravou.

Jinak řečeno, nastal-li rozpor s kupní smlouvou, pak jej zákazník uplatňuje u prodávajícího a při jeho uplatnění zákazník stanoví, zda mu prodávající věc vymění nebo opraví. Toto rozhodnutí zákazníka je prodávající povinen respektovat, jinak porušuje zákon a zákazník by byl aktivně legitimován požádat soud o ochranu svých práv.

Teprve není-li uvedený postup možný (tj. výměna nebo oprava), může kupující (a jenom kupující) požadovat

- a) buď přiměřenou slevu z ceny věci
- b) nebo od smlouvy odstoupit.

Takže nelze-li věc (podle výběru zákazníka) uvést do souladu s kupní smlouvou, pak může zákazník žádat slevu nebo od smlouvy odstoupit. Odstoupením se smlouva od počátku ruší a obě smluvní strany jsou si povinny vrátit si vše, co si až do té doby plnily, tzn. zákazník vrátí prodávajícímu zboží (věc) a prodávající kupujícímu kupní cenu. V případě, že by některá ze smluvních stran takto neučinila, pak na její straně dochází k bezdůvodnému obohacení, které lze opět soudně vymoci.

Jen pro upřesnění uvedme, že onen kauzální sled v případě, že zákazník uplatňuje kupříkladu výměnu věci a tuto nelze uskutečnit (zboží se například již nevyrábí), pak automaticky nastává dispozice zákazníka ke slevě nebo odstoupení od smlouvy, zákazník totiž není povinen nechat si věc opravit (nejde-li vyměnit) a prodávající není oprávněn toto od zákazníka požadovat. Zákazník tedy není povinen vyčerpat obě dvě varianty a setrvá-li na jím požadované variantě uvedení věci do souladu s kupní smlouvou a tuto nelze realizovat, pak rovnou může žádat slevu nebo od smlouvy odstoupit, samozřejmě, nedohodnou-li se obě smluvní strany svobodně a vážně na jiném postupu.

Také na straně prodávajícího existuje určitá pojistka. Rozpor s kupní smlouvou a veškerá oprávnění s tímto spojená nemůže kupující uplatnit, pokud před převzetím věci o rozporu s kupní smlouvou věděl nebo rozpor s kupní smlouvou dokonce sám způsobil [§ 616 odst. 3].

Vyvratitelná domněnka rozporu s kupní smlouvou

Závěrem zmíníme speciální ustanovení občanského zákoníku [§ 616 odst. 4], které stanovuje tzv. vyvratitelnou domněnku rozporu s kupní smlouvou. Pokud to totiž neodporuje povaze věci nebo pokud se neprokáže opak (tj. není-li domněnka vyvrácena), pak platí, že rozpor s kupní smlouvou, který se projeví během šesti měsíců ode dne převzetí věci, se považuje za rozpor existující již při jejím převzetí a zákazník tak má veškerá oprávnění, která byla uvedena výše. Je tak oprávněn si vybrat, zda mu bude věc vyměněna či opravena a není-li to možné je oprávněn žádat slevu či od smlouvy bez dalšího odstoupit.

V Praze dne 22. března 2006

Mgr. Bc. Patrik Frk

UPAV © 2006